

Rapport
Brandutredning

Utsett
2000-12-04
Handskrivet
RT
Färdigställt
08:10

Dödsbrand i villafastighet

Lärnad	Torsdagen den 9 november, 1504
Adress	Skövde, Örn Parken
Ordningsnummer	Villa
Byggnadsnummer	Byggnad i byggnad
Stadsdelen	Byggnad
Brandorsak	Orsak
Blågar	Skadad bil Brandstart, tändstift

RÄDDNINGSVÄRKET BRANDUTREDNING
 Dödsbrandsrapportering

Räddningstjänst Brand i byggnad Brand ej i byggnad (inkl trafik)

Brand i båt/hus, tre omkomna

Lärnad	Vår kod	Adress
10-12	02.47	Söndag
Kommun		Västra Strandpromenaden
Jönköping		

Omkomna antal: 3

SON nr 2 Omkommen Svårt skadad Eget larm

Har denna person varit i branden eller i ...

Har denna person genom RÖKNING orsakat branden? Ja Nej

Har branden startat i denna persons kläder? Ja Nej

Omkommerförhållande

☒ annan räddning	☐ under räddning	☐ under transport	☐ på
☒ ensamstående	☐ familj	☐ servicehus/gruppboende	
☒ eget boende	☐ arbetsplats	☐ gäst	
☐ fysiskt	☐ psykiskt	☐ ålders	

Polismyndigheten
Gävleborgs län
Länskriminalen Tekniska Roteln

Undersökningsprotokoll

Lägenhetsbrand med en innebränd

Dödsbränder 2000

Dödsbränder 2000

Räddningsverkets kontaktperson:

Ulf Erlandsson 054-13 50 00

2001 Räddningsverket, Karlstad
Räddningstjänstavdelningen
Enheten för olycksförebyggande verksamhet

Beställningsnummer I99-089/01
2001 års utgåva

Ensam och äldre. Gruppen äldre är särskilt drabbade av bränder med dödlig utgång. Män i åldern 45-64 år, ofta med missbruksproblem och inte sällan ensligt boende, är en utsatt grupp. Kvinnor över 80 år är också en utsatt grupp. Här är ofta fysiska och psykiska sjukdomar eller handikapp en orsak till att brandtillbud utvecklas till dödsbränder. Rökning är den i särklass vanligaste brandorsaken i samband med dödsbränder. Vid 52 dödsbränder är det klarlagt att brandvarnare saknades.

DÖDSBRÄNDER 2000

Bakgrund

I januari 1999 tog Räddningsverket initiativ till en fördjupad uppföljning av dödsbränder i Sverige. För att få ett jämförelsematerial från en längre tidsperiod gjordes dessutom en uppföljning och analys av tidigare material.

Målet med arbetet är att få erfarenheter och kunskaper för att genom olika åtgärder kunna minska antalet människor som omkommer eller skadas vid bränder. För att bli så heltäckande som möjligt har insamlingen av uppgifter skett genom följande olika kanaler:

- Faktainsamling om händelsen och de drabbade människorna genom att en särskild kontaktperson vid den lokala räddningstjänsten fyller i två speciellt utformade blanketter.
- Uppgifter från polisens tekniska utredningar.
- Fördjupade brandutredningar genom några av Räddningsverkets kontrakterade brandutredare.
- Samarbete med Svenska Brandförsvarsförbundet som medverkar med uppgifter om dödsbränder baserade på tidningsklipp och annan bevakning via massmedierna.
- Bevakning av insatsrapporter från den kommunala räddningstjänsten.
- I vissa fall samarbete med Rättsmedicinalverket och de rättsmedicinska institutionerna med uppgifter från obduktionsprotokoll. I vissa fall fördjupad brandutredning genom någon av Räddningsverkets vissa kommunala brandutredare.

Kriterier för bedömning

Det är ibland svårt att avgöra vad som ska klassificeras som ett dödsfall genom brand. För att få något så när enhetliga bedömningar har vi använt följande kriterier:

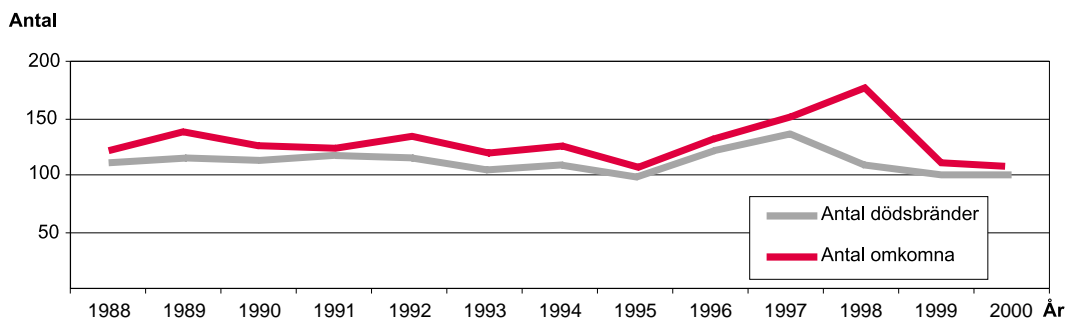
- Offret ska ha omkommit på grund av skador till följd av brand eller explosionsartad förbränning.
- Dödsfallet ska ha inträffat senast inom en månad efter händelsen.
- Vid trafikolycka med brand ska det av obduktionsprotokollet framgå att offret var vid liv när brand eller brandgaser nådde kroppen.
- Dödsfall på grund av krockvåld, elektrisk påverkan, sjukdom, hängning eller annan händelse räknas inte som dödsbrand även om kroppen i efterhand blivit utsatt för brand, explosion eller elektrisk påverkan.

Antal bränder, utveckling

Under 2000 inträffade 100 dödsbränder med sammanlagt 106 omkomna människor. Det är en obetydlig minskning mot 1999 då det inträffade 100 dödsbränder med sammanlagt 110 omkomna människor vilket i sin tur är något lägre siffror än de närmast föregående åren.

Det ovanligt stora antalet omkomna vid bränder 1998 beror till största delen på branden i Göteborg då 63 ungdomar miste livet.

Antal dödsbränder respektive omkomna per år, 1988-2000

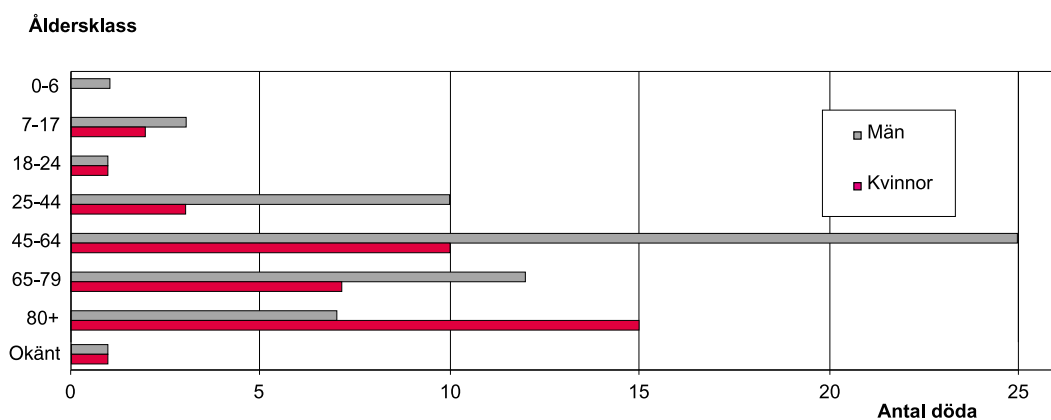

Köns- och åldersfördelning

(Siffror inom parentes avser 1999)

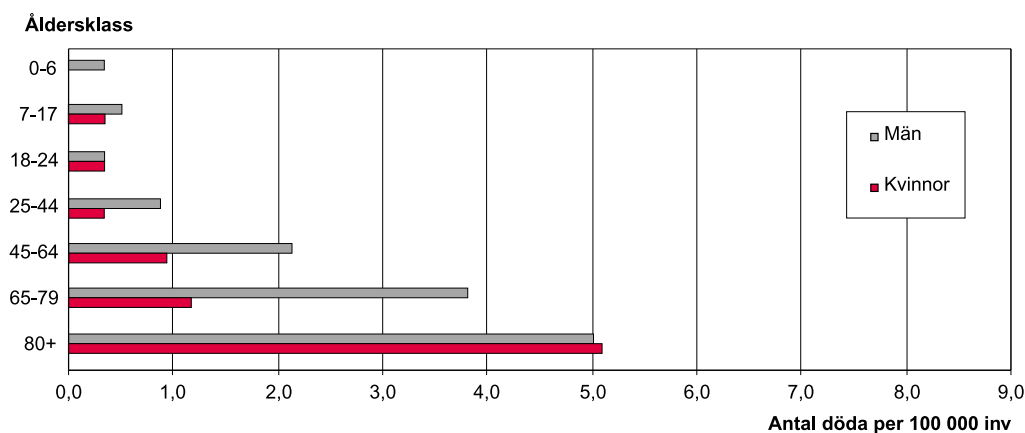
- Av de som omkom vid bränder i Sverige 2000 var 67 (63) män och 39 (47) kvinnor.
- För männen finns en tydlig topp i åldersklasserna 45-64 och 65-79 år. När vi närmare studerar de omkomna männens sociala förhållanden framgår att nästa alla saknade kontakter med nära anhöriga. Dessutom hade en majoritet av dem missbruksproblem.
- Bland kvinnorna finns en liknande men betydligt mindre topp i åldern 45-64 år där vi också kan spåra svåra sociala omständigheter.
- Det största antalet kvinnor hittar man i stället i åldern 80 år och uppåt. Orsaken är ofta fysiska eller psykiska sjukdomar eller handikapp.

Antal omkomna vid bränder, per åldersgrupp och kön, 2000

Skillnaden mellan könen kan till viss del förklaras av att kvinnor normalt lever längre än män. Det finns alltså flera kvinnor än män som uppnår hög ålder och utsätts för åldersrelaterade brandrisker. Nedan redovisas antalet dödsfall inom de olika åldersgrupperna i förhållande till antalet invånare. För både män och kvinnor finns en klar tendens till att risken för att omkomma i bränder ökar med stigande ålder.

Omkomna vid bränder, antal döda per 100 000 invånare, 2000

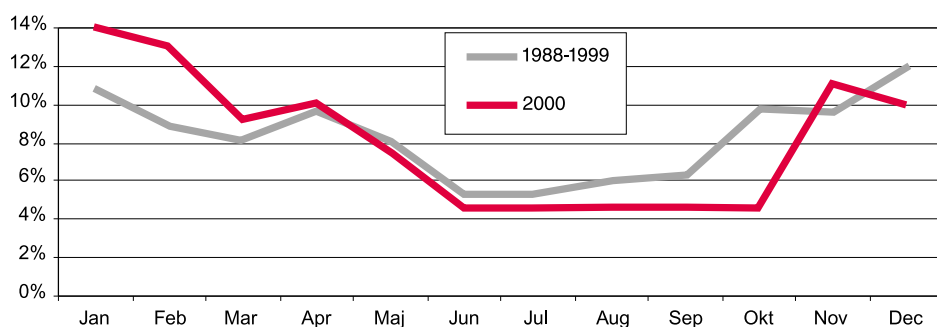

Tidpunkt

Statistiken för såväl 2000 som för den längre tidsperioden visar att antalet omkomna vid brand är större under vinterhalvåret än under sommaren:

Omkomna vid bränder, andel per månad, år 2000 respektive 1988-1999

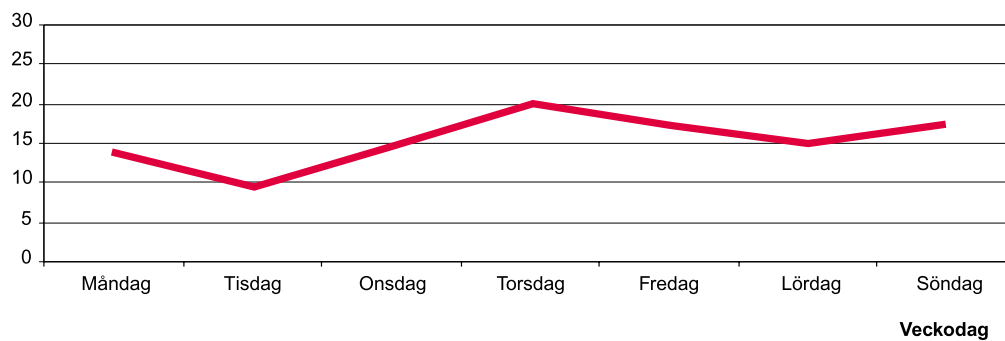
Andel dödsfall

Dödsbrändernas fördelning över veckodagarna har tidigare visat en övervikt för antal brandoffer till fredagar och lördagar. För det aktuella året verkar däremot torsdagarna ha varit särskilt olycksdrabbade:

Antal omkomna vid bränder, per veckodag, 2000

Antal döda

Larmtidens fördelning över dygnet visar ett anmärkningsvärt stort antal dödsbränder under efternatten. Däremot är dygnets "vakna" timmar relativt förskonade.

Plats

92 dödsbränder med 98 omkomna vid bränder i bostäder (även fritidshus eller husvagn).

Dödsbränderna fördelar sig på följande brandobjekt:

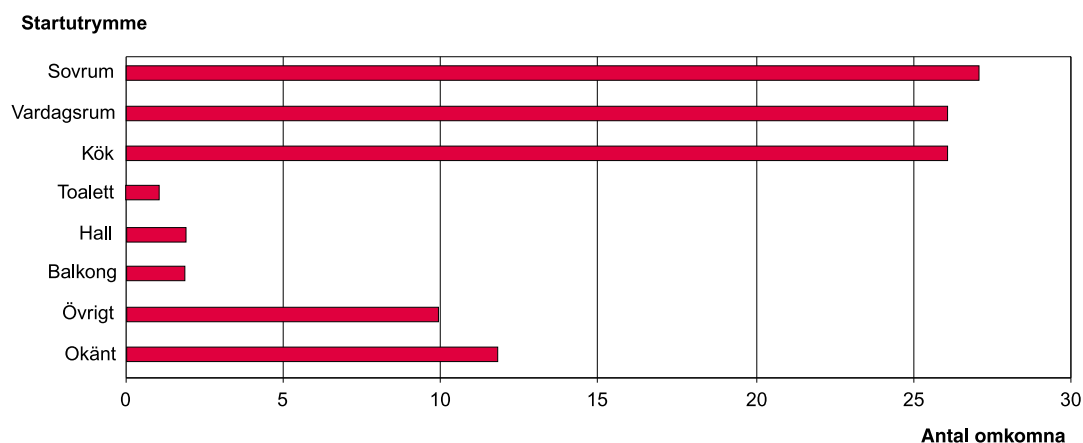
- 44 dödsbränder med 48 omkomna i villa, radhus
- 37 "- i lägenhet i flerfamiljshus
- 6 "- i särskilda boendeformer för äldre
- 5 "- i fritidshus, husvagn eller motsvarande

Övriga miljöer för dödsbränder är:

- 1 dödsbrand med 1 omkommen på arbetsplats
- 5 dödsbränder 5 omkomna i trafiken
- 2 "- 2 "- utomhus

I diagrammet nedan visas hur de 92 dödsbränder med 98 omkomna som inträffade i bostäder fördelade sig på olika startutrymmen:

Antal omkomna vid dödsbränder i bostaden, per startutrymme, 2000

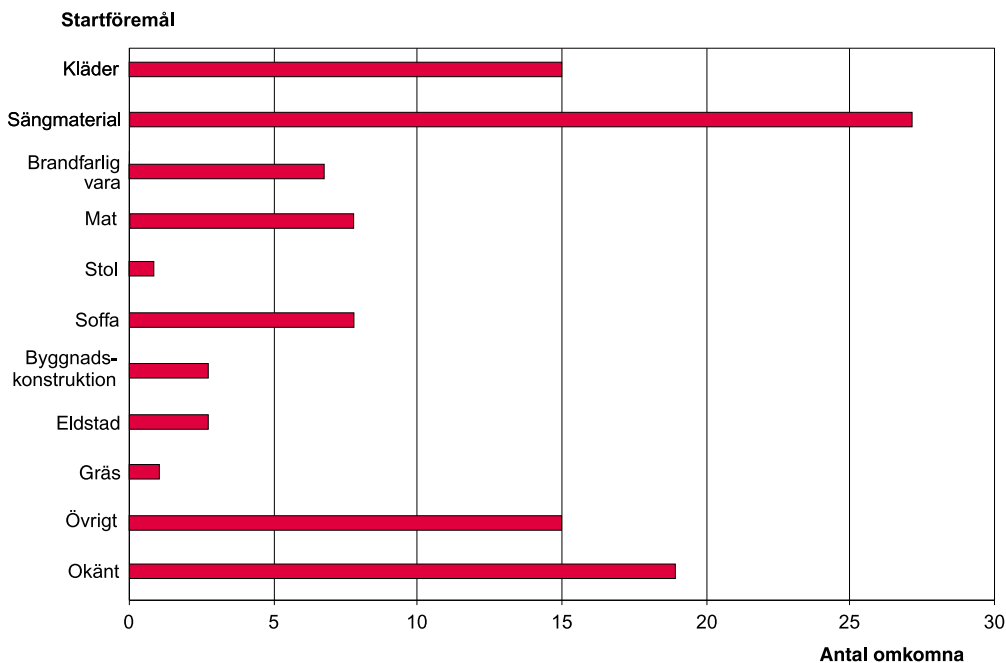
Brandens uppkomst

För att beskriva händelseförloppet när en brand uppstår klassificeras startföremål och brandorsak.

Startföremål

Vid hela 27 dödsbränder under 2000 har branden startat i sängkläder eller en säng. Vid 15 dödsbränder har branden startat i den omkomnes egna kläder. Andra vanliga startföremål är stoppade möbler eller innehåll i en kastrull som står på en het spisplatta. Spilld eller med avsikt uthållt brandfarlig vätska är ett annat vanligt ämne för start av bränder med dödlig utgång.

Antal omkomna vid dödsbränder, per startföremål, 2000

Brandorsak

Det är sedan länge känt att den vanligaste orsaken till att det uppstår dödsbränder är rökning. Under 2000 omkom i Sverige minst 32 personer av denna orsak. Många av dessa bränder beror på att rökaren varit alkoholpåverkad. Detta gäller främst män i åldrarna 50-69 år. För kvinnliga rökare finns i stället en markant topp med dödsbränder i åldern 70 år och uppåt. För kvinnorna är inslaget av alkoholpåverkan betydligt lägre än för männen. I stället lider kvinnorna ofta av fysiska eller psykiska handikapp som gör att de inte kan hantera en situation med till exempel en tappad cigarett.

Elektriska brandorsaker vållar anmärkningsvärt många dödsbränder. Orsaken är ofta glappkontakt i äldre eller hemmagjorda installationer.

Levande ljus och andra öppna lågor kan snabbt antända en persons kläder. En sjuk eller handikappad person har svårt för att värja sig mot ett sådant tillbud.

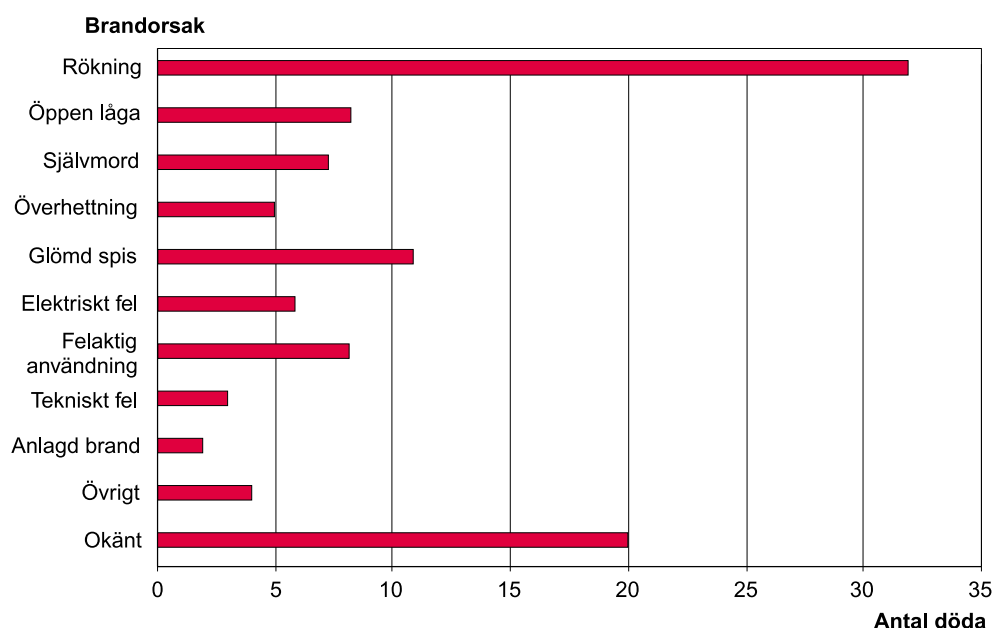
Misstag i samband med vedeldning är en relativt vanlig brandorsak bland äldre ensamboende människor på landsbygden. I något fall berodde branden på en bristfällig (hemmagjord) eldstad, men oftast var den direkta orsaken felaktigt beteende vid eldningen: använde brandfarlig vätska för att tända, eldade med meterved i en mindre köksspis, lämnade eldstadsluckan öppen utan tillsyn, tände i vedspis trots att det stod brännbara föremål placerade ovanpå den, och andra underligheter. Många av dessa händelser är relaterade till psykisk sjukdom eller alkoholmissbruk.

Glömd spis eller av misstag påslagen platta är en vanligt återkommande dödsbrandorsak, främst bland äldre kvinnor. Värmen från en påslagen elektrisk kokplatta som är tom orsakar normalt inte brand i omgivningen. Men om det står en kastrull med kött, potatis eller andra matvaror på plattan kan det naturligtvis uppstå en allvarlig brand. Diskussioner har förts med Konsumentverket för att finna lämplig modell av spisvakt som kan varna eller undanröja sådana händelser.

Många moderna bordslampor har en halogenglödlampa som blir mycket het när den är tänd. Om lampan ramlar ner bland sängkläder eller andra textilier uppstår det lätt en brand. Också så kallade spotlights med reflektorglödlampor avger mycket värme och kan orsaka bränder. Många spotlights har ett fjädrande klämfäste som gör dem lätta att montera. De används därför ibland felaktigt som sänglampor.

Tyvärr är antalet dödsbränder med okänd orsak fortfarande högt. Ytterligare ansträngningar bör vidtas för att sprida kunskap över händelserna så att de kan förebyggas.

Antal omkomna vid dödsbränder, per brandorsak

Brandvarnare och andra larm

År 2000 startade 92 dödsbränder med 98 omkomna människor i bostäder eller fritidshus. Motsvarande siffra 1999 var 85 dödsbränder med 86 omkomna. Det har alltså varit en viss ökning av antalet dödsbränder i byggnader.

Under 2000 har vi ägnat särskild uppmärksamhet åt att kartlägga förekomsten av brandvarnare eller andra larm:

- Brandvarnare/aut. brandlarm fanns ej 52 dödsbränder
- Brandvarnare (motsv.) fanns men fungerade inte 9 -"-
- Brandvarnare (motsv.) fanns och fungerade 9 -"-
- Okänt, uppgift saknas 22 -"-

Tyvärr saknas fortfarande information om innehavet av fungerande brandvarnare vid 22 av de 92 undersökta dödsbränderna i bostäder. Detta är en brist i vårt material som leder till

För de 70 bränder där vi har fått uppgifter fanns det fungerande larm i bara nio fall. Orsaken att människor omkom trots att det fanns ett fungerande varningslarm är främst att de drabbade var ensamma och på grund av sjukdom eller handikapp inte kunde värja sig mot en hastigt uppflymande brand. Oftast handlar det om brand i kläder på grund av levande ljus eller tappad tändsticka eller cigarett. I ett par fall har de drabbade själva medvetet orsakat branden.

Vid 52 dödsbränder har vi kunnat fastställa att det helt saknades brandvarnare eller annat larm. Vid nio dödsbränder fanns det en brandvarnare som saknade batteri eller var ur funktion av annan anledning. Detta innebär sammantaget att det inte fanns ett fungerande larm vid 87 procent av de kartlagda dödsbränderna år 2000.

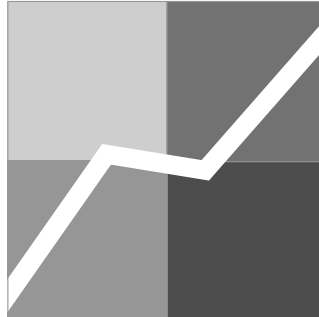
Larmväg

- Vid fyra av de 100 dödsbränderna kom larmet till SOS som ett automatiskt brandlarm.
- I nio fall slog offret själv eller någon i dennes hushåll larm om branden.
- Vid 34 tillfällen upptäcktes av någon granne som slog larm till SOS.
- Vid 36 tillfällen kom larmet från någon annan förbipasserande.
- Vid 16 av bränderna är det okänt vem som larmat.

Fyndplats

Platsen där offret för en dödsbrand påträffas är en viktig ledtråd för att bedöma om personen varit medveten om fara. Tyvärr är uppgiften om fyndplatsen ofullständig i många av undersökningsrapporterna. Men i hälften av de ifyllda rapporterna uppges att offret låg på ett golv vid upptäckten. Det tyder på att offret sannolikt varit medveten om branden men inte kunnat rädda sitt liv. Vid ungefär 30 procent av de ifyllda rapporterna uppgavs att den omkomne påträffades i en säng, soffa eller sittmöbel vilket oftast också var den plats där branden har börjat.

BÄTTRE STATISTIK

BÄTTRE BESLUT